

SARDAR PATEL UNIVERSITY
MA (Fourth Semester) Examination

2012

Monday, 16th April

3 - 6 pm

PA04CSOC01 : SOCIOLOGY : Sociology of Development

Total Marks: 70

- N.B.** 1) Attempt all questions.
 2) Figure to right side indicates full marks.

Q.1 Fill in the blank with given proper alternative. [10]

- 1) Economic development is a _____.
 1) Approach 2) Method 3) Means
- 2) Social development is a / an _____.
 1) Ideology 2) End 3) Means
- 3) Merely Economic growth is not a / an _____.
 1) Progress 2) Development 3) End
- 4) The process of development is highly _____.
 1) Simple 2) Complex 3) Mixed
- 5) Sociology of development is a branch of _____.
 1) Economics 2) Sociology 3) Political Science
- 6) Sociology of Development adopted _____.
 1) Classical approach 2) Multi disciplinary approach
 3) Inter disciplinary approach
- 7) India adopted a _____ path of Development.
 1) Gandhian path 2) Capitalist path
 3) Path of Mixed economy
- 8) Western nations have achieved Development on _____.
 1) Gandhian way 2) Capitalist way
 3) Socialist way
- 9) NGO is a one of the agency for _____.
 1) Development 2) Political purpose
 3) Liberation
- 10) After 1990 Government of India adopted policy of _____ for economic development.
 1) L.P.G. 2) Socialist 3) Gandhian

Q.2 Define Development and describe various theories of development in brief. [15]

OR

Q.2 Define Modernization and describe theory of Modernization in detail.

Q.3 Describe the various path of development with its merits and demerits. [15]

OR

Q.3 What is Social structure and show how social structure helps and hinders the development process.

Q.4 Write short notes on following subject. [15]

- 1) Culture and development
- 2) Development and upsurge of ethnicity

OR

Q.4 Critically examine the impact of five year plan and suggest the remedial measure for effective development.

Q.5 Describe the various agencies of Development and examine the role of state. [15]

OR

Q.5 Examine the socio-cultural repercussions of globalization.

ગુજરાતી તરજૂમો

કુલ ગુણ : ૭૦

- સૂચના : ૧) બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.
૨) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

પ્ર.૧ યોગ્ય વિકલ્પ દ્વારા ખાલી જગ્યા પૂરો. (૧૦)

- ૧) આર્થિક વિકાસ એ એક છે.
૧) અભિગમ ૨) પદ્ધતિ ૩) સાધન
- ૨) સામાજિક વિકાસ એ એક છે.
૧) વિચારધારા ૨) સાધ્ય ૩) સાધન
- ૩) કેવળ આર્થિક વૃદ્ધિ એ નથી.
૧) પ્રગતિ ૨) વિકાસ ૩) સાધ્ય
- ૪) વિકાસની પ્રક્રિયા અત્યંત હોય છે.
૧) સરળ ૨) જટિલ ૩) મિશ્ર
- ૫) વિકાસનું સમાજશાસ્ત્ર એની એક શાખા છે.
૧) અર્થશાસ્ત્ર ૨) સમાજશાસ્ત્ર ૩) રાજ્યશાસ્ત્ર
- ૬) વિકાસનાં સમાજશાસ્ત્ર માં અભિગમ અપનાવવામાં આવે છે.
૧) શાસ્ત્રીય ૨) બહુવિધાકીય ૩) આંતરવિધાકીય
- ૭) ભારતે આર્થિક વિકાસ અંગે અપનાવ્યો હતો.
૧) ગાંધીમાર્ગ ૨) મૂડીવાદી માર્ગ ૩) મિશ્ર અર્થતંત્રનો માર્ગ

- ૮) પશ્ચિમી રાષ્ટ્રોએ માર્ગે વિકાસ સાધ્યો છે.
 ૧) ગાંધીવાદી માર્ગે ૨) મૂડીવાદી માર્ગે ૩) સમાજવાદી માર્ગે
- ૯) સ્થેચિછક સેવાભાવી સંસ્થા એ એક એજન્સી છે.
 ૧) Development ૨) Political purpose
 ૩) Liberation
- ૧૦) ઇ.સ. ૧૯૯૦ બાદ ભારત સરકારે નીતિ આર્થિક વિકાસ માટે અપનાવી છે.
 ૧) એલ.પી.જી. = ઉદારીકરણ, ખાનગીકરણ, વેશ્ચિકરણ
 ૨) સમાજવાદી
 ૩) ગાંધીવાદી

પ્ર.૨ વિકાસની પરિભાષા આપી વિકાસના વિવિધ સિદ્ધાંતો સંક્ષેપમાં વર્ણવો.
 (૧૫)

અથવા

પ્ર.૨ આધુનિકીકરણની પરિભાષા આપી આધુનિકીકરણનો સિદ્ધાંત વિગતે વર્ણવો.

પ્ર.૩ વિકાસનાં વિવિધ માર્ગો તેની મહત્તા અને મર્યાદાઓ સહિત વર્ણવો. (૧૫)

અથવા

પ્ર.૩ સામાજિક રચનાતંત્ર એટલે શું ? કેવી રીતે સામાજિક માળખું વિકાસ પ્રક્રિયાને સહાયક અને અવરોધક નિવડે છે તે દર્શાવો.

પ્ર.૪ નીચે દર્શાવેલા વિષયો પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૫)

- ૧) સંસ્કૃતિ અને વિકાસ
 ૨) વિકાસ અને વંશિય સંઘર્ષો

અથવા

પ્ર.૪ પંચવર્ષિય યોજનાઓની અસરોની સમીક્ષા કરો અને અસરકારક વિકાસ માટેના ઉપચારાત્મક ઉપાયો સૂચવો.

પ્ર.૫ વિકાસની વિવિધ એજન્સીઓ વર્ણવી રાજ્યની ભૂમિકા તપાસો. (૧૫)

અથવા

પ્ર.૫ વેશ્ચિકરણના સામાજિક-સાંસ્કૃતિક સૂચિતાર્થો તપાસો.

